

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 254/05-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya vo veci sťažnosti M. Š., Š. Š. a E. Š., všetci bytom H., zastúpených advokátom JUDr. M. K., K., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 993/97 (v súčasnosti pod sp. zn. 6 C 40/04), ako aj postupom Krajského súdu v Prešove v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Co 292/99 a sp. zn. 1 Co 63/02 na neverejnom zasadnutí 4. januára 2006 takto

r o z h o d o l :

Základné právo M. Š., Š. Š. a E. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 993/97 (v súčasnosti pod sp. zn. 6 C 40/04) a postupom Krajského súdu v Prešove

v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Co 292/99 a sp. zn. 1 Co 63/02 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 254/05-31 z 28. septembra 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť M. Š., Š. Š. a E. Š., všetci bytom H. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. K., K., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 993/97 (v súčasnosti pod sp. zn. 6 C 40/04), ako aj postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Co 292/99 a sp. zn. 1 Co 63/02.

Vo svojej sťažnosti sťažovatelia uviedli, že ich právny predchodca Š. Š., bytom H. (ďalej len „právny predchodca sťažovateľov“ alebo „žalobca“) podal 3. septembra 1997 na okresnom súde žalobu o zaplatenie 1 506 438 Sk z titulu reštitučných nárokov proti obchodnej spoločnosti P. V. (ďalej len „žalovaná“). Predmetné konanie bolo zaevidované pod sp. zn. 2 C 993/97 a v súčasnosti je vedené pod sp. zn. 6 C 40/04. Okresný súd uznesením z 31. októbra 1997 ustanovil v predmetnom konaní znalca z odboru poľnohospodárstvo - rastlinná výroba za účelom vypracovania znaleckého posudku v lehote 60 dní. Ustanovený znalec doručil vyhotovený znalecký posudok okresnému súdu 3. apríla 1998 (t. j. po 5 mesiacoch). Právny predchodca sťažovateľov zaslal 24. apríla 1998 konajúcemu súdu vyjadrenie k vypracovanému znaleckému posudku. Prvé pojednávanie v predmetnej veci bolo nariadené na 28. august 1998. Okresný súd nekonal ani

v šesťmesačnom období trvajúcim od 1. októbra 1998 do 30. apríla 1999, keď uskutočnil pojednávanie, na ktorom vyniesol rozsudok, ktorým priznal právnemu predchodcovi sťažovateľov sumu 119 007 Sk s prísl. a súčasne nárok na náhradu za živý inventár a za zvyšok výmery poľnohospodárskej pôdy vylúčil na samostatné konanie. Žalovaná podala 16. júna 1999 proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktoré následne doplnila svojím podaním z 21. júna 1999. Právny predchodca sťažovateľov okresnému súdu 6. júla 1999 doručil svoje vyjadrenie k podanému odvolaniu.

Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol po 8 mesiacoch od jeho podania uznesením sp. zn. 1 Co 292/99 zo 16. februára 2000, ktorým rozsudok z 30. apríla 1999 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený 1. marca 2000.

Ďalšie pojednávanie v predmetnej veci okresný súd nariadil na 18. august 2000, na ktorom rozsudkom č. k. 2 C 993/97-139 právnemu predchodcovi sťažovateľov priznal sumu vo výške 67 824 Sk s prísl. z titulu náhrady reštitučných nárokov. Obaja vtedajší účastníci konania podali v zákonnej lehote proti rozsudku z 18. augusta 2000 odvolanie.

Z dôvodu úmrtia právneho predchodcu sťažovateľov „1. novembra 2001“ do konania vstúpili v dôsledku univerzálnej sukcesie sťažovatelia – dedičia. Dňa 15. novembra 2001, t. j. po 1 roku a 3 mesiacoch, vydal okresný súd doplňujúci rozsudok č. k. 2 C 993/97-159, ktorým doplnil rozsudok z 18. augusta 2000.

Sťažovatelia proti rozsudku z 18. augusta 2000 podali 21. januára 2002 odvolanie. Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol 23. septembra 2002, t. j. po 8 mesiacoch od podaného odvolania, tak, že ho zrušil s výnimkou výroku o priznaní istiny vo výške 46 170 Sk a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd vydal 13. marca 2003, t. j. po 5 mesiacoch od vrátenia spisu z krajského súdu, uznesenie o prerušení konania z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalovanej a konanie v predmetnej veci je dosiaľ prerušené.

Podľa sťažovateľov z uvedených skutočností „je možné mať dôvodne za to, že za terajšieho stavu vecí, kedy bol na majetok odporcu (žalovanej) po 6 rokoch súdneho konania, vedeného s preukázateľnými a v každom prípade zbytočnými prietahmi, vyhlásený konkurz, v konečnom dôsledku nedôjde k súdnej ochrane práv a právom chránených záujmov sťažovateľov, resp. ich právneho predchodcu, ktorý medzičasom zomrel“.

Speňažený majetok žalovanej v rámci konkurzného konania podľa sťažovateľov nepostačí na uspokojenie ich oprávnených a riadne uplatených nárokov. Za takýchto podmienok sťažovateľa „úplne stratili vieru v spravodlivé (rozumej účinné) rozhodnutie súdu vo veci“. A aj z týchto dôvodov sťažovateľa požiadali ústavný súd, aby im priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 600 000 Sk.

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd v predmetnej veci vydal nález, ktorým rozhodne, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 993/97 a krajský súd v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Co 292/99 a sp. zn. 1 Co 63/02 porušili ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zaviazal okresný súd a krajský súd (každý z nich samostatne) zaplatiť každému zo sťažovateľov po 100 000 Sk (spolu 600 000 Sk) ako primerané finančné zadosťučinenie a taktiež náhradu trov ich právneho zastúpenia.

Okresný súd sa k predmetnej sťažnosti vyjadril na základe výzvy ústavného súdu podaním sp. zn. Spr. 376/05 z 18. júla 2005, v ktorom ústavnému súdu okrem iného oznámil, že právny predchodca sťažovateľov „2. novembra 2001“ zomrel a súd sa o tejto skutočnosti dozvedel z relácie poštového doručovateľa po vrátení zásielky (doplňujúceho rozsudku z 15. novembra 2001). Okresný súd následne požiadal súdnu komisárku o oznámenie adres dedičov právneho predchodcu sťažovateľov a 8. januára 2002 ich vyzval, aby v lehote 10 dní oznámili, či chcú v konaní pokračovať. Sťažovatelia na základe výzvy okresného súdu podaním doručeným mu 15. januára 2002 oznámili, že v konaní budú pokračovať a že ich v ňom ďalej bude zastupovať sťažovateľka M. Š., ktorá následne

21. januára 2002 podala odvolanie proti doplňujúcemu rozsudku. Okresný súd „od vyššie uvedenej doby“ so sťažovateľmi pokračoval ako s účastníkmi konania.

Krajský súd sa k sťažnosti vyjadril listom sp. zn. Spr 10161/05 z 8. novembra 2005, v ktorom uviedol: „*Vec 2 C 993/97 Okresného súdu Vranov nad Topľou napadla na Krajský súd v Prešove 2. 8. 1999. Vo veci bolo rozhodnuté 16. 2. 2000 a následne expedovaná z krajského súdu 29. 2. 2000.*

Vec 6 C 40/04 Okresného súdu Vranov nad Topľou napadla na Krajský súd v Prešove 4. 2. 2002. Vo veci bolo rozhodnuté 23. 9. 2002 a následne expedovaná z krajského súdu 9. 10. 2002.

V danom prípade možno konštatovať, že postupom Krajského súdu v Prešove nedošlo k preťahom v konaní.“

V závere svojho listu ústavnému súdu taktiež oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd listom sp. zn. Spr. 376/05 z 2. novembra 2005 a sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom z 3. novembra 2005 ústavnému súdu oznámili, že súhlasia s upustením od konania verejného ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti v merite veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu bola 3. septembra 1997 doručená žaloba právneho predchodcu sťažovateľov, ktorou sa domáhal zaplata 1 506 438 Sk s prísl. z titulu reštitučných nárokov podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.

Pokynom z 10. septembra 1997 nechala zákonná sudkyňa doručiť kópiu žaloby žalovanej.

Dňa 30. septembra 1997 nariadila zákonná sudkyňa termín pojednávania na 20. október 1997, nechala naň predvolať účastníkov konania a pripojiť spis okresného súdu sp. zn. 8 C 131/96.

Pojednávanie konané na okresnom súde 20. októbra 1997 bolo po vypočutí účastníkov konania uznesením odročené na 31. október 1997 a žalobcovi – právnemu predchodcovi sťažovateľov boli uložené viaceré povinnosti v súvislosti so zabezpečením podkladov preukazujúcich výšku ním uplatnených nárokov.

Okresný súd pojednávanie konané 31. októbra 1997 odročil na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania v predmetnej veci.

Uznesením č. k. 2 C 993/97-29 z 31. októbra 1997 okresný súd ustanovil v predmetnom konaní znalca z odboru poľnohospodárstvo – rastlinná výroba, ktorému uložil povinnosť, aby v lehote 60 dní od prevzatia uznesenia vyhotovil znalecký posudok a zaslal ho okresnému súdu spolu s vyúčtovaním znalečného. Žalovanej bola súčasne uložená povinnosť zložiť zálohu na znalecké dokazovanie. Na základe pokynu zákonnej sudkyne z toho istého dňa bolo predmetné uznesenie doručené účastníkom konania a následne bol spis v predmetnej veci zaslaný znalcovi.

Žalovaný preddavok na znalecké dokazovanie v predmetnej veci zaplatil 10. novembra 1997.

Uznesením č. k. 20 C 993/97-33 z 27. januára 1998 okresný súd uložil ustanovenému znalcovi, aby do 10 dní oznámil dôvody, pre ktoré v súdom stanovenej lehote nevyhotovil znalecký posudok, a súčasne ho vyzval na zaslanie znaleckého posudku „... do konca februára 1998“. Znalcovi bolo uvedené uznesenie doručené 2. februára 1998.

Uznesením č. k. 2 C 993/97-34 z 10. marca 1998 okresný súd uložil ustanovenému znalcovi povinnosť, aby mu v lehote 15 dní od doručenia uznesenia zaslal vyhotovený znalecký posudok, a zároveň ho upozornil, že v prípade márneho uplynutia uvedenej lehoty „súd nečinnosť znalca bude signalizovať Krajskému súdu v Prešove.“ Znalcovi bolo uvedené uznesenie doručené 20. marca 1998.

Ustanovený znalec sa listom doručeným okresnému súdu 3. apríla 1998 ospravedlnil za oneskorené predloženie znaleckého posudku a v jeho prílohe zaslal vyhotovený znalecký posudok č. 1/98 z 10. marca 1998 spolu s vyúčtovaním znalečného.

Pokynom zo 7. apríla 1998 nechala zákonná sudkyňa doručiť znalecký posudok na vyjadrenie stranám sporu. Žalobca – právny predchodca sťažovateľov sa vyjadril podaním z 22. apríla 1998 (doručeným okresnému súdu 23. apríla 1998). Vzniesol námietky voči podanému znaleckému posudku. Zákonná sudkyňa nariadila 11. mája 1998 súdnej kancelárii doručiť vyjadrenie žalobcu k znaleckému posudku ustanovenému súdnemu znalcovi na zaujatie stanoviska v súdom stanovenej lehote 15 dní.

Dňa 3. augusta 1998 nariadila zákonná sudkyňa pojednávanie na 28. august 1998 a nechala naň predvolať aj ustanoveného znalca. Zásielka doručovaná znalcovi bola okresnému súdu vrátená 27. augusta 1998 s poznámkou „... nevyzdvihnuté v odbernej lehote...“.

Okresný súd pojednávanie nariadené na 28. august 1998 pre neprítomnosť znalca uznesením odročil na 11. september 1998. Pojednávanie konané 11. septembra 1998 bolo po vypočutí znalca a žalobcu – právneho predchodcu sťažovateľov odročené na 28. september 1998.

Úpravou zo 14. septembra 1998 nechala zákonná sudkyňa na pojednávanie nariadené na 28. september 1998 predvolať svedkov (J. Z., J. P. a J. I.) a taktiež uložila súdnej kancelárii požiadať Slovenský pozemkový fond o správu ohľadne výmery náhradných pozemkov, ktoré mali byť právnomu predchodcovi sťažovateľov vydané.

Vo veci ustanovený znalec v prílohe listu z 21. septembra 1998 doručil okresnému súdu podklady požadované na pojednávaní konanom 11. septembra 1998, z ktorých vychádzal pri spracovaní znaleckého posudku č. 1/98.

Okresný súd pojednávanie konané 28. septembra 1998 po vypočutí predvolaných svedkov, ako aj žalobcu uznesením odročil na neurčito za účelom zabezpečenia ďalších podkladov pre rozhodnutie.

Listom z 1. októbra 1998 požiadal okresný súd Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“) o zaslanie jeho rozhodnutia č. k. 631/a/92-410 zo 16. júna 1993 s vyznačeným dátumom nadobudnutia právoplatnosti.

Uznesením č. k. 2 C 993/97-65 z 1. októbra 1998, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 1998, okresný súd priznal znalcovi odmenu za vypracovanie znaleckého posudku. Okresný súd odmenu znalca krátil o 10 % pre nedodržanie súdom stanovenej lehoty na podanie znaleckého posudku.

Dňa 1. októbra 1998 bola okresnému súdu doručená odpoveď Slovenského pozemkového fondu Bratislava na jeho výzvu.

Odpoveď ministerstva pôdohospodárstva bola okresnému súdu doručená 19. októbra 1998. Pokynom z 2. decembra 1998 nariadila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii opätovne požiadať ministerstvo pôdohospodárstva o vyznačenie právoplatnosti na jeho rozhodnutí č. k. 631/a/92-410 zo 16. júna 1993 a o jeho vrátenie okresnému súdu. Vyžiadané

rozhodnutie s vyznačenou doložkou právoplatnosti bolo okresnému súdu doručené 6. apríla 1999.

Okresný súd zaslal 11. apríla 1999 výzvu Slovenskému pozemkovému fondu na oznámenie výmery pozemkov, ktoré boli žalobcovi poskytnuté za pozemky, ktoré nebolo možné vydať.

Pokynom z 19. apríla 1999 nariadila zákonná sudkyňa pojednávanie v predmetnej veci na 30. apríl 1999. Dňa 23. apríla 1999 bola okresnému súdu doručená odpoveď Slovenského pozemkového fondu.

Na pojednávaní konanom 30. apríla 1999 okresný súd po vypočutí žalobcu a právneho zástupcu žalovanej vyhlásil rozsudok, ktorým žalovanú zaviazal uhradiť žalobcovi sumu 119 007 Sk s príslušenstvom do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom uplatnené nároky „... na náhradu za živý inventár a za zbytok výmery poľnohospodárskej pôdy...“ vylúčil na samostatné konanie. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

Dňa 28. mája 1999 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť písomné vyhotovenie rozsudku č. k. 2 C 993/97-105 z 30. apríla 1999 stranám sporu (žalobcovi spolu s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh).

Proti rozsudku z 30. apríla 1999 podala žalovaná 16. júna 1999 odvolanie. Odôvodnenie odvolania jej právny zástupca okresnému súdu doručil 21. júna 1999.

Pokynom z 23. júna 1999 nechala zákonná sudkyňa doručiť podané odvolanie žalobcovi na vyjadrenie so stanovením mu lehoty 10 dní. Zároveň uložila súdnej kancelárii vyzvať žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie.

Žalobca sa k odvolaniu žalovanej vyjadril listom doručeným okresnému súdu 6. júla 1999. Dňa 14. júla 1999 žalobca zaplatil súdny poplatok za podaný návrh.

Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 2. augusta 1999. Predseda senátu krajského súdu pokynom z 3. januára 2000 nariadil v predmetnej veci pojednávanie na 26. január 2000 a nechal naň predvolať strany sporu.

Podľa úradného záznamu spísaného na krajskom súde 12. januára 2000 žalobca prostredníctvom svojho syna požiadal o odročenie pojednávania v predmetnej veci zo zdravotných dôvodov. Krajský súd v ten istý deň preručil pojednávanie na 16. február 2000.

Na pojednávaní konanom 16. februára 2000 krajský súd uznesením č. k. 1 Co 292/99-126 rozsudok z 30. apríla 1999 zrušil v rozsahu výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 119 007 Sk s prísl., ako aj vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Uvedené uznesenie bolo spolu so spisovým materiálom v predmetnej veci okresnému súdu doručené 1. marca 2000.

Zákonná sudkyňa uložila 20. marca 2000 súdnej kancelárii doručiť uznesenie krajského súdu zo 16. februára 2000 účastníkom konania.

Úpravou z 21. júla 2000 nariadila zákonná sudkyňa v predmetnej veci termín pojednávania na 7. august 2000. Pojednávanie konané 7. augusta 2000 okresný súd po vypočutí žalobcu uznesením odročil na 18. august 2000.

Na pojednávaní konanom 18. augusta 2000 okresný súd vyhlásil rozsudok v predmetnej veci, ktorým žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi 67 824 Sk s príslušenstvom v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Písomné vyhotovenie tohto rozsudku bolo doručované účastníkom konania na základe pokynu zákonnej sudkyne z 21. septembra 2000.

Žalobca podal 9. októbra 2000 proti rozsudku z 18. augusta 2000 odvolanie. Žalovaná sa proti rozsudku z 18. augusta 2000 taktiež odvolala podaním doručeným okresnému súdu 11. októbra 2000. Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 13. októbra 2000 boli následne podané odvolania doručované účastníkom konania na vyjadrenie. Žalobca sa

k odvolaniu žalovanej vyjadril podaním doručeným okresnému súdu 23. októbra 2000. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním doručeným okresnému súdu 30. októbra 2000.

Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci predložený 14. novembra 2000.

Žalobca podaním adresovaným predsedovi krajského súdu, ktoré bolo doručené 19. februára 2001, urgoval prejednanie predmetnej veci. Dňa 27. marca 2001 podal žalobca svoje vyjadrenie v predmetnej veci.

Krajský súd uznesením č. k. 1 Co 392/00-156 z 9. augusta 2001 vrátil vec okresnému súdu na postup podľa § 166 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Okresnému súdu bol spisový materiál doručený 16. augusta 2001.

Okresný súd rozhodol o doplnení rozsudku č. k. 2 C 993/97-139 doplňujúcim rozsudkom č. k. 2 C 993/97-159 z 15. novembra 2001. Pokynom z 22. novembra 2001 uložila zákonná sudkyňa doručiť doplňujúci rozsudok účastníkom konania (28. novembra 2001 bola okresnému súdu poštou vrátená zásielka adresovaná žalobcovi – právnemu predchodcovi sťažovateľov s poznámkou, že zomrel).

Pokynom z 11. decembra 2001 nechala zákonná sudkyňa vyžiadať od súdnej komisárky v dedičskom konaní po právnom predchodcovi sťažovateľov adresy do úvahy prichádzajúcich dedičov. Súdna komisárka okresnému súdu doručila potvrdenie okruhu dedičov po nebohom poručiteľovi 19. decembra 2001.

Pokynom z 2. januára 2002 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť doplňujúci rozsudok sťažovateľom. Uznesením č. k. 2 C 993/97-165 z 8. januára 2002 vyzval okresný súd sťažovateľov, aby mu v lehote 10 dní oznámili, či chcú v predmetnom konaní pokračovať.

Dňa 15. januára 2002 sa do súdnej kancelárie okresného súdu dostavil sťažovateľ Š. Š., ktorý okresnému súdu oznámil, že v predmetnom konaní ich bude všetkých zastupovať sťažovateľka M. Š. Sťažovatelia podaním z 11. januára 2002 okresnému súdu oznámili, že v predmetnom konaní budú pokračovať. Sťažovateľka M. Š. podala proti doplňujúcemu rozsudku z 15. novembra 2001 odvolanie.

Spisový materiál v predmetnej veci bol opätovne predložený krajskému súdu 4. februára 2002. Predseda senátu krajského súdu nariadil 5. augusta 2002 termín pojednávania vo veci na 23. september 2002 a nechal naň predvolať zástupcov účastníkov konania a sťažovateľku M. Š. súčasne vyzvať na predloženie plnej moci na zastupovanie ostatných sťažovateľov.

Sťažovatelia podaním z 9. augusta 2002 (doručeným 13. augusta 2002) krajskému súdu oznámili, že v predmetnom konaní ich všetkých bude ďalej zastupovať sťažovateľ Š. Š. (v prílohe doručili aj plnomocenstvá s overenými podpismi na ich zastupovanie v prospech Š. Š.).

Krajský súd na pojednávaní konanom 23. septembra 2002 uznesením zrušil rozsudok okresného súdu z 18. augusta 2000 v spojení s doplňujúcim rozsudkom okresného súdu z 15. novembra 2001 s výnimkou výroku o priznaní istiny 46 170 Sk a v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol spisový materiál doručený 10. októbra 2002.

Zákonná sudkyňa uložila súdnej kancelárii 15. novembra 2002 doručiť uznesenie krajského súdu z 23. septembra 2002 zástupcom účastníkov konania a pripojiť dedičský spis po nebohom žalobcovi.

Okresnému súdu bolo 12. februára 2003 doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 K 76/02-29 zo 6. februára 2003 (na č. 1. 183a súdneho spisu), ktorým bol na majetok žalovanej vyhlásený konkurz.

Okresný súd uznesením č. k. 2 C 993/97-184 z 13. marca 2003 deklaroval prerušenie predmetného konania v zmysle § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne zo 14. marca 2003 bolo predmetné uznesenie okresného súdu z 13. marca 2003 doručované sťažovateľom, ako aj právnenému zástupcovi žalovanej.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne zo 16. júla 2003 bola predmetná vec prevedená do registra „NcC“ – pod sp. zn. 7NcC/47/2003 a na základe ďalšieho pokynu predsedu okresného súdu z 28. januára 2004 bola predmetná vec prevedená do registra „C“.

Konanie bolo v ďalšej fáze vedené pod sp. zn. 6 C 40/04. Uznesením č. k. 6 C 40/04 -3 zo 17. februára 2004 uložil okresný súd správcovi konkurznej podstaty úpadcu (žalovanej) JUDr. J. V. v lehote 15 dní oznámiť, či žalobca prihlásil svoju pohľadávku v konkurznom konaní, či bol uspokojený v celom rozsahu, či bolo konkurzné konanie skončené, resp. kedy možno očakávať jeho skončenie.

Podľa odpovede správcu konkurznej podstaty žalobca Š. Š., bytom H., prihlásil v konkurznom konaní svoju pohľadávku vo výške 1 261 600 Sk. Prieskumné pojednávanie sa uskutočnilo 23. septembra 2003. Pohľadávka bola popretá, pretože „... o nároku sa vedie konanie, ktoré doteraz nebolo právoplatne ukončené...“. Konkurzné konanie nebolo ukončené kvôli prebiehajúcim incidenčným sporom.

Výzvami z 5. apríla 2004 a z 10. decembra 2004 okresný súd opäť vyzval správcu konkurznej podstaty na oznámenie predpokladaného termínu ukončenia konkurzného konania. Odpoveď správcu konkurznej podstaty urgoval okresný súd aj výzvou z 13. januára 2005 (pokyn na zaslanie výzvy je z 3. mája 2005 a zásielka bola podaná na pošte 6. mája 2005). Listom z toho istého dňa (zásielka bola podaná na pošte 6. mája 2005) zároveň vyzval sťažovateľa Š. Š. na oznámenie, či trvá na podanom návrhu vzhľadom na prebiehajúce konkurzné konanie na majetok žalovanej.

Dňa 12. mája 2005 bola okresnému súdu doručená odpoveď správcu konkurznej podstaty, podľa ktorej k ukončeniu konkurzného konania by malo dôjsť v priebehu roka 2006. Spis bol daný na lehotu šiestich mesiacov. Dňa 19. mája 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľov, v ktorom okresnému súdu oznamujú, že na podanom návrhu trvajú.

III.

3.1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).“

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 347/04, III. ÚS 257/05).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a podľa spôsobu, akým v konaní postupoval súd (obdobne napr. III. ÚS 175/04, III. ÚS 229/04).

Predmetom posudzovaných konaní pred okresným súdom a krajským súdom je žaloba právneho predchodcu sťažovateľov, ktorou sa domáhal finančnej náhrady z titulu

reštitučných nárokov podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov za živý a mŕtvy inventár poľnohospodárskej usadlosti odňatý jeho otcovi v rokoch 1951 a 1952.

Žaloba bola podaná 3. septembra 1997. Sťažovatelia sa ako dedičia žalobcu stali účastníkmi posudzovaného konania začiatkom novembra 2001.

V prípade procesného nástupníctva skúma ústavný súd možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. možné porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období, počas ktorého bol sťažovateľ účastníkom posudzovaného konania (napr. III. ÚS 209/03, III. ÚS 193/03). V rámci posúdenia základnej otázky – či sa vec sťažovateľa prerokovala na konajúcom súde bez zbytočných prietáhov – však prihliada aj na deň začatia konania na uvedenom súde a na dobu, ktorá v konaní uplynula do okamihu, keď sa sťažovateľ stal účastníkom posudzovaného konania (III. ÚS 229/04).

Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 K 76/02-29 zo 6. februára 2003 bol na majetok žalovanej vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho došlo ex lege k prerušeniu posudzovaného konania v zmysle § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Ďalšiemu postupu okresného súdu v merite veci, pokiaľ ide o posudzované konanie, bráni po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 K 76/02-29 zákonná prekážka. V období po 6. februári 2003 preto nemohlo v posudzovanom konaní dochádzať k zbytočným prietahom bez ohľadu na to, kedy sa okresný súd a účastníci súdneho konania o tejto skutočnosti dozvedeli, resp. kedy okresný súd tento právny stav dodatočne uznesením č. k. 2 C 993/97-184 z 13. marca 2003 deklaroval (obdobne napr. III. ÚS 62/03, III. ÚS 157/05).

Predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu je teda vzhľadom na okolnosti uvedeného prípadu namietaný postup okresného súdu a krajského súdu v právnej veci

sťažovateľov v súčasnosti vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 40/04 v období od začiatku novembra 2001 do 6. februára 2003 s prihliadnutím na deň začatia konania na okresnom súde (3. septembra 1997) a na dobu, ktorá v konaní uplynula do okamihu, keď sa sťažovatelia stali účastníkmi posudzovaného konania (štyri roky a dva mesiace, z toho 34 mesiacov pripadá na konanie v prvom stupni pred okresným súdom a 16 mesiacov na konania pred krajským súdom vedené pod sp. zn. 1 Co 292/99 a 1 Co 392/00).

3.2. *Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 993/97 (v súčasnosti pod sp. zn. 6 C 40/04)*

A. Predmetom konania je žaloba právneho predchodcu sťažovateľov, ktorou sa domáhal finančnej náhrady za živý a mŕtvy inventár poľnohospodárskej usadlosti odňatý jeho otcovi v rokoch 1951 a 1952. Právny základ uplatnených nárokov nebol medzi účastníkmi konania sporný. Sporná však bola výška požadovanej náhrady, pričom právny predchodca sťažovateľov nepredložil okresnému súdu v tomto smere žiadne listinné dôkazy a presné zistenie skutkových okolností podstatných pre rozhodnutie o výške náhrady neumožnil ani výsluch predvolaných svedkov, čo vyvolalo potrebu znaleckého dokazovania. Vec teda možno označiť za skutkovo zložitú.

B. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania nevedlo k vzniku zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní. Vo všeobecnosti ho možno hodnotiť ako aktívne, poskytujúce okresnému súdu dostatočnú súčinnosť vrátane oznamovania súdu potrebných skutočností.

C. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v konaní, ten nebol v posudzovanom období od 1. novembra 2001 do 6. februára 2003 poznačený výraznejšími obdobiami neodôvodnenej nečinnosti alebo neefektívnej činnosti.

V čase, keď sa sťažovatelia stali účastníkmi konania, sa spisový materiál v predmetnej veci nachádzal na okresnom súde (od 16. augusta 2001).

Okresný súd rozhodol o doplnení rozsudku č. k. 2 C 993/97-139 doplňujúcim rozsudkom č. k. 2 C 993/97-159 z 15. novembra 2001. Pokynom z 22. novembra 2001 uložila zákonná sudkyňa doručiť doplňujúci rozsudok účastníkom konania (28. novembra 2001 bola okresnému súdu poštou vrátená zásielka adresovaná žalobcovi – právneho predchodcovi sťažovateľov s poznámkou, že zomrel).

Pokynom z 11. decembra 2001 nechala zákonná sudkyňa vyžiadať od súdnej komisárky v dedičskom konaní po právnom predchodcovi sťažovateľov adresy do úvahy prichádzajúcich dedičov. Súdna komisárka okresnému súdu doručila potvrdenie okruhu dedičov po nebohom poručiteľovi 19. decembra 2001.

Pokynom z 2. januára 2002 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť doplňujúci rozsudok sťažovateľom. Uznesením č. k. 2 C 993/97-165 z 8. januára 2002 vyzval okresný súd sťažovateľov, aby mu v lehote 10 dní oznámili, či chcú v predmetnom konaní pokračovať.

Dňa 4. februára 2002 bol spisový materiál predložený krajskému súdu. Okresnému súdu bol vrátený 10. októbra 2002.

Zákonná sudkyňa uložila súdnej kancelárii 15. novembra 2002 doručiť uznesenie krajského súdu z 23. septembra 2002 zástupcom účastníkov konania a pripojiť dedičský spis po nebohom žalobcovi.

Dňa 6. februára 2003 bol na majetok žalovanej vyhlásený konkurz uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 K 76/02-29.

V uvedenom období teda okresný súd vykonal viacero procesných úkonov. Ústavný súd po zohľadnení ich účelnosti, efektívnosti, ako aj časovej náročnosti dospel k záveru, že postup okresného súdu v posudzovanom období smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov spôsobom zodpovedajúcim okolnostiam daného prípadu.

Ústavný súd dospel k tomuto záveru aj po prihliadnutí na dobu, ktorá v prvostupňovom konaní pred okresným súdom uplynula od podania žaloby do okamihu, keď sa sťažovatelia stali jeho účastníkmi. Aj keď ide o dlhšiu dobu (34 mesiacov), ani počas nej sa v postupe okresného súdu nevyskytli významnejšie obdobia nečinnosti. Okresný súd prijal opatrenia na zabezpečenie priebežného postupu v konaní aj vo vzťahu k ustanovenému súdnemu znalcovi po zistení, že nepredložil znalecký posudok v stanovenej lehote. Išlo o vec skutkovo zložitejšiu, pričom dĺžka konania bola ovplyvnená aj dôkaznou situáciou. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za predkladanie dôkazov na podporu svojich tvrdení (a tým v nezanedbateľnej miere aj zodpovednosť za celkovú dĺžku a výsledok konania) účastník konania znášajúci dôkazné bremeno (obdobne napr. III. ÚS 157/05).

Z uvedených dôvodov ústavný súd vo svojom rozhodnutí vyslovil, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 993/97 (v súčasnosti pod sp. zn. 6 C 40/04) porušené nebolo.

3.3. Ku konaniam vedeným na krajskom súde pod sp. zn. 1 Co 292/99 a sp. zn. 1 Co 63/02

Krajskému súdu bol spis vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 993/97 predložený na rozhodnutie o odvolaniach proti rozsudku okresného súdu z 18. augusta 2000 v spojení s doplňujúcim rozsudkom okresného súdu z 15. novembra 2001 dňa 4. februára 2002. Predseda senátu krajského súdu nariadil 5. augusta 2002 termín pojednávania vo veci na 23. september 2002.

Krajský súd na pojednávaní konanom 23. septembra 2002 uznesením zrušil rozsudok okresného súdu z 18. augusta 2000 v spojení s doplňujúcim rozsudkom okresného súdu z 15. novembra 2001 s výnimkou výroku o priznaní istiny 46 170 Sk a v rozsahu zrušenia

vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol spisový materiál doručený 10. októbra 2002.

Krajský súd rozhodol o podaných odvolaniach a vrátil spis na ďalšie konanie okresnému súdu po ôsmich mesiacoch od nápadu veci.

Po zvážení vyššie uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že doba posudzovaného konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 1 Co 63/02 a postup krajského súdu v uvedenej veci neodôvodňujú záver o porušení sťažovateľmi označených práv podľa ústavy a dohovoru. Po prihliadnutí na zložitosť veci a potrebu určitého obdobia na naštudovanie spisu po jeho predložení okresným súdom nemožno obdobie nečinnosti krajského súdu v dĺžke maximálne dvoch až troch mesiacov (po zohľadnení obdobia potrebného na naštudovanie spisu), resp. celkovú dobu prerokovania veci kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Konanie vedené na krajskom súde pod sp. zn. 1 Co 292/99 (konanie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 2 C 993/97-105 z 30. apríla 1999) trvalo (od predloženia veci okresným súdom 2. augusta 1999 do vrátenia spisu okresnému súdu 1. marca 2000) spolu sedem mesiacov. V uvedenom období navyše sťažovatelia neboli ani účastníkmi predmetného konania, keďže na strane žalobcu vystupoval ešte ich právny predchodca. Tieto skutočnosti vylučujú, aby ústavný súd vo vzťahu k tomuto konaniu vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd vo svojom rozhodnutí vyslovil, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Co 292/99 a sp. zn. 1 Co 63/02 porušené nebolo.

3.4. Sťažovatelia v petite sťažnosti žiadali okrem vyslovenia porušenia ich základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov a práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote, aby im ústavný súd na základe čl. 127 ods. 3 ústavy priznal finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. 140 ústavy).

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy podmienené vyhovením sťažnosti vo veci samej (vyslovením porušenia základných práv alebo slobôd sťažovateľa zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve).

O uložení povinnosti niektorému z účastníkov konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, rozhoduje ústavný súd podľa „výsledku konania“ (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) zohľadňujúc (obdobne ako v prípade rozhodovania o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia), či bola sťažovateľova sťažnosť dôvodná, teda či ústavný súd vyslovil porušenie základných práv alebo slobôd sťažovateľa zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve vo veci samej.

Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že sťažovateľmi označené základné práva porušené neboli, uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal (obdobne napr. III. ÚS 30/03, III. ÚS 127/03).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. januára 2006